

Agnieszka KIEJZIEWICZ

*Uniwersytet Jagielloński
Wydział Zarządzania i Komunikacji Społecznej
Instytut Sztuk Audiowizualnych*

ZESŁANIE DO POKOJU NUDY, CZYLI REFLEKSJE O ROLI NUDZENIA SIĘ W KULTURZE JAPOŃSKIEJ

Analizując zjawisko nudzenia się kulturze japońskiej, już na samym początku zwraca uwagę problem z precyzyjnym określeniem przedmiotu badań zgodnie z nomenklaturą stosowaną w Kraju Kwitnącej Wiśni. Język japoński nie oferuje jednego określenia omawianego zjawiska, zamiast tego operując zbiorem konstrukcji gramatycznych, stosowanych w zależności od sytuacji, pozycji społecznej rozmówcy oraz kontekstu, w jakim pojawia się wspomnienie o nudzie. Nieprecyzyjność określeń wiąże się z postrzeganiem samego zjawiska na gruncie kultury japońskiej jako tabu podlegającego ukryciu w społeczeństwie, w którym praca, aktywność i zdobywanie kolejnych stopni kariery są wartościami samymi w sobie. Nudzenie się pojmowane jest jako świadomy wybór bezproduktywności, co z kolei prowadzi do ostracyzmu najbliższego otoczenia.

We współczesnej kulturze japońskiej nuda z jednej strony jest elementem funkcjonowania w środowisku korporacyjnym, pełniąc rodzaj narzucanej odgórnie kary za małą efektywność pracownika. Salarysta nieprzynoszący firmie dochodów, którego z różnych powodów nie można zwolnić, zostaje zesłany do „pokoju nudy”, czyli na stanowisko, gdzie nie wymaga się od niego żadnych efektów podejmowanych, leżących poniżej jego kompetencji, prac. O przewyciężaniu nudy jako o elemencie sztuki samorozwoju mówi się także w kontekście religijnym – opisując praktyki medytacyjne. Ponadto nuda postrzegana jest także jako efekt uboczny społecznego dobrobytu, co z kolei wiąże się z potrzebą wynajdywania nowych form rozrywki, mających zapobiegać przekroczeniom tabu.

Celem proponowanego wystąpienia jest analiza zjawiska nudzenia się w kulturze japońskiej. Wychodząc od form językowych określających nudę,

zamierzam ukazać konteksty mówienia o nudzie w Kraju Kwitnącej Wiśni poprzez odwołanie się do przykładów badań antropologicznych, kulturowych oraz doniesień prasowych.